

PANORAMA ECONÒMIC ▷ Col.laboració de la Cambra de Comerç de Sabadell

Foto de família dels participants i col·laboradors del projecte europeu CHANGE

Evolució de l'eficiència energètica a Europa, Espanya i Catalunya

Actuacions portades a terme en el marc del projecte europeu CHANGE

FRANCESC CLUSELLA (*)

L'eficiència energètica es defineix com la relació entre la quantitat d'energia consumida i els productes i serveis finals obtinguts. Es pot optimitzar mitjançant la implementació de diverses mesures i inversions a nivell tecnològic, de gestió i d'hàbits culturals en una organització o societat.

La intensitat energètica primària, expressada en Tones Equivalents de Petrol (TEP) per cada miler d'euros de Producte Interior Brut (PIB) a preus constants de l'any 2000, és l'indicador que reflecteix l'evolució de l'eficiència energètica d'un país, regió o municipi.

A Espanya i Catalunya, existeixen diversos motius que fan necessari optimitzar aquesta eficiència. Del total d'energia primària consumida a Catalunya, només el 23,4% correspon a producció pròpia, el que converteix el Principat en un país energèticament dependent, bàsicament de combustibles fòssils. Aquesta dependència s'ha incrementat en els darrers deu anys més d'1% per any en promig. Aquest increment ha tingut lloc en la mateixa intensitat a Espanya, l'UE-15 (zona euro) i l'UE-27.

L'increment en la dependència energètica ha estat vinculat a l'increment del consum d'energia primària dels darrers anys. Entre els anys 1996

2007, el consum d'energia primària a Espanya i Catalunya s'ha incrementat un 46 i un 34%, respectivament. Això suposa un increment anual en promig del 3,8% a Espanya i del 2,8% a Catalunya.

En canvi, a la Unió Europea (UE-15 i UE-27), l'evolució del consum d'energia primària no ha estat tan intensiva ni en percentatge ni en valor absolut. Alemanya, Bèlgica, Suècia, Dinamarca o el Regne Unit han estabilitzat el seu consum d'energia primària en els darrers deu anys i, fins i tot, en alguns casos s'ha vist reduït respecte l'any 1996.

L'evolució del consum espanyol i català reflecteix el model social dels darrers anys, basat en millorar els estàndards de confort individual afegint cada vegada més energia a les nostres activitats. La capacitat del país per absorbir l'increment del consum mitjançant producció energètica pròpia (energies renovables, cicle combinat de gas natural, valorització energètica de residus...) i polítiques efectives d'eficiència energètica en sectors com el transport o la construcció, ha agreujat encara més la nostra dependència energètica.

La necessitat de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle associades al consum i contribuir així als objectius denominats 'Paquet Energia-Clima' de la Unió Europea, constitueixen altres motius

que fan necessari apostar per l'eficiència energètica.

Des de l'any 1996, la intensitat energètica primària (TEP/M. euros '00) a la Unió Europea, Espanya i Catalunya s'ha reduït, però en diferents proporcions. Mentre la Unió Europea (UE-27, UE-15) s'ha reduït entre el 35-40%, Espanya i Catalunya només ho han fet en un 5% i 20%, respectivament.

Aquesta evolució ha situat a Espanya i Catalunya per sobre de la mitjana de l'UE-27 i, alhora, quasi ha triplicat la diferència entre Catalunya i la mitjana de l'UE-15 respecte l'any 1996.

Per països, Espanya (184 TEP/M. euros '00) i Catalunya

DS

La nostra intensitat energètica es troba per sota d'Itàlia o França

(179 TEP/M. euros '00) es troben lluny dels estats membres capdavanters. S'utilitza quasi el doble d'energia que precisen països com Suïssa (87), Irlanda (103), Dinamarca (106) o el Regne Unit (115), si bé alguns països no són comparables.

Tot i així, la intensitat energètica espanyola i catalana es troba per sota d'econòmics semblants i pròperes com

Itàlia (143) o França (165).

Les dades disponibles (Eurostat, 2007) també demostren el llarg camí que hauran de recórrer països de recent incorporació, com ara Bulgària (1.016) o Romania (656).

Així doncs, les comparatives amb l'evolució de la intensitat energètica a la Unió Europea demostren que Espanya i Catalunya encara tenen un potencial important per optimitzar l'eficiència energètica dels sectors econòmics i la societat en general.

Sortosament, des de l'any 2004, Espanya i Catalunya han aconseguit trencar finalment la relació directament proporcional entre consum i intensitat energètica primària, tal i com ja s'havia produït a la Unió Europea anys anteriors.

Aquest fet constitueix un primer pas per explotar aquest potencial anteriorment esmentat i un signe de canvi i esperança en el nostre model de desenvolupament econòmic.

Reptes energètics

Per assolir aquest potencial, existeixen un conjunt de reptes que cal assolir progressivament:

- Millorar l'eficiència del transport de mercaderies. Augmentar la presència d'altres mitjans de transport més eficients, com el Short Sea Shipping, i millorar les connexions nacionals i internacionals del ferrocarril de mercaderies, especialment pel que fa al corre-

dor mediterrani.

- Reflectir el cost real de l'energia elèctrica. Garantir la sostenibilitat econòmica del futur sistema elèctric, fet que contribuirà a incentivar la implantació de mesures d'eficiència energètica, energies renovables i gestió de la demanda.

- Ampliar la certificació energètica i ambiental de productes i serveis: ecodisseny i eco-innovació aplicats a la fabricació industrial, la construcció i rehabilitació d'edificis...

- Apostar per la recerca en el sector energètic. Potenciar el recentment creat Institut de Recerca de l'Energia de Catalunya (IREC).

- Reduir les pèrdues d'energia elèctrica durant el seu transport i distribució a través de les xarxes d'alta i baixa tensió.

- Impulsar polítiques públiques que regulin i incentivin el desenvolupament d'Empreses de Serveis Energètics (ESCO).

La conjuntura actual té efectes d'alleujament de la crisi energètica a curt termini, però poden agreujar aquesta crisi a mig i llarg termini si no s'adapta un model de recuperació econòmica sostenible. És precís continuar avançant en la desconexió de la demanda energètica i el desenvolupament econòmic.

A llarg termini, la reducció de la intensitat energètica primària hauria de venir acompanyada d'una reducció en el consum en valors absoluts i relatius (per càpita), tal i com s'ha produït a alguns estats membres de la Unió Europea en els darrers deu anys. La millor energia és la que no es transforma ■

(*) **President de la Comissió de Medi Ambient, Seguretat i Salut de la Cambra de Comerç de Sabadell**